

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălucitate:

Pe anu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sortorii nefrancați nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrimit.

ANULŪ XLIX.

Nr. 38.

Luni, Marți 11 (23) Februarie.

1886.

Efectele vorbirilor din dieta ungară.

BrașovŪ 9 (21) Februaru.

În numărul trecut am publicat — după „Luminătorul“ — unu articol, în care se vorbește despre felicitările ce li s'au adresat din partea mai multor Sârbi din Ciacova, VerșețŪ, Biserica-Albă și Neoplanta deputaților LudovicŪ Mocsary și Vincențiu BabeșŪ pentru vorbirile lor rostite nu de mult în dietă în apărarea naționalităților.

Acastă manifestație a Sârbilor naționali, mărturisimŪ, ne-a cauzatŪ bucuriă, pentru că ea este o viuă dovadă, că poporul sârbesc din Ungaria nu e nicidecum dispusŪ a renunța la dreptele sale aspirațiuni de egală îndreptățire, este o dovadă că smeriții deputați sârbi SabovlievicŪ și GiurkovicŪ n'au datŪ expresiune adevăratelor sentimente ale Sârbilor din Ungaria, când, vorbindŪ în numele lorŪ, au capitulatŪ înaintea puterii guvernului maghiarŪ.

Ne-amŪ bucuratŪ de acăsta cu atătŪ mai vârtosŪ, cu câtŪ Sârbii naționali, vrândŪ a-si vârsa foculŪ, ce le ardea pe inimă, s'au adresatŪ nu numai cătră Mocsary, ci totodată și cătră unu vechiu corifeu parlamentarŪ românŪ, d. Vincențiu BabeșŪ, arătândŪ astfel, că în sînulŪ poporului sârbescŪ este încă viu sîmțulŪ de solidaritate, ce trebuie să lege pe Sârbi de Români în lupta pentru egală îndreptățire națională.

Tôte aceste ne facŪ bucuriă. Dér manifestațiile Sârbilor nu ne potŪ seduce nici unu momentŪ de a confunda situațiunea și luptele poporului românŪ din Transilvania, BănatŪ și Țera Ungurască cu situațiunea și luptele Sârbilor din Ungaria de SudŪ.

Toți cei asupriți suntemŪ și trebuie să fimŪ solidari în lupta pentru redobândirea libertății noastre naționale, cu tôte astea însă altă este însemnătatea elementului românŪ și alta însemnătatea elementului sârbescŪ în acestŪ statŪ. Este unu lucru fôrte naturalŪ, că postulatele a trei milioane de Români nu potŪ sta pe o treptă cu ale Sârbilor din Ungaria, căci abia suntŪ trei sute de mii. Cătră o țintă înaintămŪ cu toții, care este să ne putemŪ asigura libera dezvoltare națională între marginele acestui statŪ, dér este învederatŪ, că elementul românŪ, care după celŪ maghiarŪ este relativŪ celŪ mai fôrte, trebuie să i se măsore cu o măsură acomodată importanței sale numerice și intelectuale.

Aserțiunea acăsta n'ar mai avé lipsă de esplicare. Cu tôte astea vomŪ ilustra-o printr'unu exemplu scosŪ chiar din celŪ mai recentŪ casŪ ivitŪ în dietă.

VoimŪ adevă să vorbimŪ de efectele ce le-au pututŪ produce discursurile deputaților BabeșŪ și Mocsary de o parte asupra Sârbilor, de altă parte asupra noastră, a RomânilorŪ.

Etă ce scrie în privința acăsta „Luminătorul“ din Timișoră: „Vorbirile și apărarea cauzei noastre naționale din partea venerabilului nostru bărbatŪ V. BabeșŪ a făcutŪ celŪ mai bunŪ efectŪ și în sînulŪ naționalității sârbesce.“

Acastă presupune, că în sînulŪ RomânilorŪ discursurile d-lui V. BabeșŪ au făcutŪ în adevărŪ celŪ mai bunŪ efectŪ.

Pôte că în câtŪ privește pe confrății noștri dela „Luminătorul“ acăsta să fiă așa. Ne pare rău însă, că în casulŪ de față nu putemŪ să susținemŪ și noi, că în specialŪ discursulŪ d-lui BabeșŪ rostitŪ în ședința dietală dela 6 Februaru a. c. a produsŪ celŪ mai bunŪ efectŪ asupra-ne; nu-o putemŪ susține mai vârtosŪ în ceea ce privește apărarea cauzei naționale a RomânilorŪ ardeleni.

Asupra Sârbilor — recunoscemŪ — discursulŪ amintitŪ alŪ d-lui BabeșŪ a pututŪ face celŪ mai bunŪ efectŪ, pentru că conține mai totŪ ce ar puté să între în sfera dreptelor pos-

tulate naționale ale celorŪ 290,000 de Sârbi din Ungaria. Noi Români însă — mai alesŪ cei din Transilvania — avemŪ o sferă multŪ mai largă de postulate și cu părere de rău amŪ trebuitŪ să constatămŪ, că discursulŪ din cestiune alŪ d-lui BabeșŪ a lăsatŪ multe și mari goluri în acăstă sferă și de aceea nu ne-a pututŪ mulțumi pe deplinŪ.

Dér d-lŪ Vincențiu BabeșŪ este unulŪ din veteranii luptători pentru drepturile poporului românŪ asupritŪ, ceea ce recunoscŪ și Sârbii, numindu-lŪ în adresa lorŪ: „vechiulŪ colegŪ și comilitonŪ alŪ lui Mletici.“ De aceea cuvine-se ca cu respectulŪ și stima, ce o datorimŪ unui asemenea bărbatŪ, să esaminămŪ mai de aproape vorbirea sa dela 6 ale curente și să arătămŪ, pentru ce ea nu a pututŪ să facă asupra-ne celŪ mai bunŪ efectŪ.

CâtŪ pentru vorbirea d-lui LudovicŪ Mocsary organulŪ nostru a dezvoltatŪ importanța ei din tôte punctele de vedere, ca *singura enunțaiune mai dreptă și mai echitabilă* față cu noi, eșită din sînulŪ deputaților maghiari. AmŪ arătâtŪ, că în adevărŪ acăsta vorbire a trebuitŪ să facă cea mai bună impresiune asupra tuturorŪ NemaghiarilorŪ. Atăta e și totŪ ce se pôte dice despre discursulŪ d-lui Mocsary.

Felicitările ce i b-au adresatŪ Sârbii d-lui Mocsary, au deșteptatŪ, cum se întâmplă de ordinarŪ, pofta de imitare. AmŪ fostŪ întrebați și noi, decă nu ar fi cu scopŪ ca să facă și Români ca Sârbii.

Înainte de tôte e clarŪ, că orice manifestație politică trebuie să aibă nima ei. Așa și manifestația Sârbilor cătră l-nii Mocsary și BabeșŪ are noima ei, pe care „Luminătorul“ o caracterizează fôrte bine dicênŪ, că a fostŪ îndreptată „contra limbajului smeitŪ și umilitŪ alŪ deputaților sârbi guvernamentali: SzabovlievicŪ și GyurkovicŪ“.

Acăsta e noima manifestației sârbesce. Dér ôre ce noimă ar avé ca Români să trimetă o adresă de mulțămire d-li Mocsary? Să desavueze „smeritulŪ“ discursŪ alŪ deputatului semigvernamentalŪ GurbanŪ?

Acăsta n'ar avé nici unu scopŪ, căci d. GurbanŪ n'a vorbitŪ în numele RomânilorŪ și ceea ce a vorbitŪ despre scé putemŪ să subscriemŪ cu toții pe lângă unele reserve.

Să-i mulțumimŪ d-lui Mocsary pentru că a admoniatŪ pe conaționlii săi, ca să nu penețize pozițiunea, și așa destulŪ de grea, a nației maghiare prin unu neuferitŪ șovinismŪ și o și mai nesuferită netoleranță?

Noi credemŪ că în acestŪ casŪ ar fi datorii MaghiarilorŪ ca să mulțumescŪ d-lui Mocsary.

Pentru ce să-și exprime d. Români recunoscința lorŪ față cu distinsulŪ deputatŪ LudovicŪ Mocsary? Pôte fiindcă a pledatŪ pentru executarea fidelă a legii de naționalitate? fiindcă a dișŪ, că guvernulŪ maghiarŪ să facă acum ceva și pentru cultura NemaghiarilorŪ în sensulŪ acăstei legi?

Aici amŪ voi să ne spună mai alesŪ Români ardeleni, decă a lorŪ convingere este, că noi de aceea amŪ luptatŪ douăzeci de ani în contra sistemului actualŪ, ca acum să ne sîmțimŪ fericiți, că s'a aflatŪ unŪ MaghiarŪ, care să descopere înaintea dietei, că legea de naționalitate nu se execută? Pentru acăstă lege amŪ suferitŪ noi atâtea dela înființarea dualismului încôce? Pentru aceea luptămŪ noi, ca să susținemŪ legea de naționalitate ciungărită și sfârțicată prin o sută de alte legi și ordonanțe mai noue?

Pretins'a d-lŪ Mocsary celŪ puțin ca pentru executarea perfectă a legii de naționalitate să se casseze tôte legile ulterioare, prin care se calcă în picioare cea lege de naționalitate, cum este legea

de scôle dela 1879, pe care a fostŪ combătutŪ o și d-sa?

Decă este vorba să arătămŪ stima noastră față cu bărbatulŪ, care nu șovăește și are curajulŪ convincțiunilorŪ sale, atunci acăsta a făcutŪ o cu prisosŪ pressă română, a făcutŪ o și d. BabeșŪ în dietă și nimeni nu va puté dice, că Mocsary nu e ađi între toți Ungurii celŪ mai stimatŪ la Români.

Acăsta stimă generală însă, de care se bucură la noi d. Mocsary, nu pôte justifica nici pe departe o manifestațiune din partea RomânilorŪ, care, neavândŪ altă noimă, s'ar puté interpreta numai în defavorulŪ nostru și alŪ postulatelorŪ noastre naționale.

Din dieta Ungară.

În ședința dela 19 Februaru a camerei deputaților din Pesta s'a desbătutŪ proiectulŪ de lege asupra dreptului de locuire (jus incolatus) alŪ coloniștilorŪ, ce se întorcŪ în patriă în masse mari(?)

RaportorulŪ VictorŪ Molnar recomandă proiectulŪ spre primire, dicândŪ că aceasta ușurează întorcerea în patriă a UngurilorŪ emigrați de multŪ timpŪ.

Ferdinand Szederkenyi își exprimă îngrijirea față cu proiectulŪ, din punctulŪ de vedere alŪ dreptului publicŪ, cu privire la acele țeri vecine, unde precum se scie există o fêrbere în statŪ; îngrijirea lui e cu atătŪ mai mare, cu câtŪ executarea legii, întru câtŪ privește pe Croația, se incredințeză Banului pe când ar trebui să o execute guvernulŪ. Legea acăsta nu era necesară, deoarece coloniștii în massă nu mai vinŪ; din casŪ în casŪ însă se potŪ lua dispozițiuni. Ar fi mai bine decŪ să se retragă guvernulŪ proiectulŪ de lege.

Ministru-președinte Tisza: Tocmai punctulŪ de vedere alŪ dreptului publicŪ cere ca o asemenea lege să cuprindă pe toți cetățenii statului, căci este unu principiu fundamentalŪ, că cetățenismulŪ statului numai unulŪ pôte fi pe întregŪ teritoriulŪ coronei unguresce. Prin urmare Croația nu puté fi trecută cu vederea la o astfelŪ de lege. Eu vă rog să primiți legea, căci nu corăspunde scopului a crea o deosebită lege la fiecare casŪ singuraticŪ de repatriare în massă(?)

Paul Hoitsy primesce proiectulŪ, dér repatriaiilorŪ li se oferă avantaje neînsemnate. Să li-se acorde repatriaiilorŪ d. e. o scutire de dare séu de recrutare pe 15 ani. Și câmpurile li s'au vândutŪ repatriaiilorŪ pré scumpŪ. Ađi ț vorba de-a întări naționalitatea, de espropriarea unei națiuni întregi, de ce să nu întrebuintămŪ noi pentru acăsta marea proprietate a statului? Căci 2,000 jugere de moșii ale statului la Dunăre lângă AlibunarŪ se folosescă ca mijloce de putere. După ce răspunde Tisza, proiectulŪ de lege se primesce.

Legea glôtelorŪ

„Fremden-Blatt“ din Viena face comentariŪ la legea glôtelorŪ:

O mică revistă a cifrelorŪ va lămuri situațiunea armatei noastre și va justifica organizarea glôtelorŪ. Decă luămŪ în considerare stările militare ale Germaniei, Rusiei, Italiei și ale tinerelorŪ regate vecine Serbia și România, și le comparămŪ cu starea militară a Austro-Ungariei, ajungemŪ la rezultate fôrte interesante. AstfelŪ numărulŪ totalŪ aproximativŪ alŪ acelorŪ elemente, ce suntŪ disponibile pentru gloate, este în Germania 3 milioane ômeni, în Rusia 7,568,000, în Italia 1,366,600, în Franția 718,118, în Serbia 96,000, în România 150,000, în Austria — 146,054 ômeni. Așa dér în acăstă privință stămŪ îndărătulŪ României. Germania numără între cele 3 milioane de ômeni ai gloatelorŪ 900,000 soldați vechi; Italia are 366,600 de ômeni miliții teritorială și 1 milionŪ trupe întregitoare.

Dér chiar armata activă, marina de rășboiu și landwehrulŪ monarhiei noastre nu ocupă unŪ rangŪ corăspunătorŪ în privința numerică. Pe când armata permanentă a Rusiei numără 2.187,000, a Germaniei, 2.110,000 a Franciei 1.971,900 de ômeni, armata noastră est: măr-

ginită la 881,786 6meni, prin urmare ii e superioară numeric numai Italiei, care are 807,942 6meni, totu așa amândouă landwehrurile noastre (396,898 6meni) sunt inferioare numeric landwehrurilor Rusiei (737,000), Germaniei (565,000) și Franciei (945,000). Mai bătătoru la ochi e raportulu procentelor față cu populațiunea totală: Serbia ia din populațiunea totală 15% pentru armată, Germania 12.2%, Rusia 10.3%, România 10%, Franca 9.6%, Italia 8.5%, pe când Austria s'a mulțămîtu până acum numai cu 3.8%. Prin urmare puterile disponibile ale monarhiei noastre făcū numai 1/9 parte din puterea combatantă a Rusiei. In Germania servece soldatulū 25 de ani, dintre carū 12 in armata permanentă și 13 in gloate, ceilalți cetățeni ai statului suntū glotași dela 17—42 de ani; in Rusia totū timpul serviciului e de 20 ani (15 in armata permanentă, 5 in gloate), in Franca totū 20, in Italia 19, in Serbia 30 de ani. In Austro-Ungaria serviciulū e numai de 12 ani, in marină 9, numai in Tirolū serviciulū e de 27 de ani, Vorvolberg de 32 de ani.

SCRILE DILEI.

Articululū „O manifestațiune,” publicatū in numărul trecutū alū „Gazetei,” e reproducū după „Luminatorulū” cu observațiunile din frunte cu totū, ceea ce s'a uitatū a se nota.

In numărulū trecutū alū „Gazetei” s'a publicatū in pagina a patra ordinațiunea ministrului unghurescū Tisza, ce ni s'a trimisū de căpitanatulū Brașovului, prin care se opresce și aici, sub pedepsă de 15 zile arestū și 100 fl. amendă, purtarea orî-cărorū insemne „streine,” permițendu-se numai purtarea stégului și insemnelorū unghuresci. — Și asta se chemă libertate!

„Egyetértés” află, că la Tabla din Mureșū-Oșorheiū, cu ocașiunea numirei noului președinte, Adolf Oberschall, se vorū face mai multe schimbări in personagiulū judecătorescū. Toți judecătoria nemaghiari, carū iau parte la agitațiunile naționaliste, se vorū depărta.—Causa e nu agitațiunile, ci împrejurarea că nu se mărturisescū de Maghiari. Au luat'o cu grosulū „patrioții.”

In ședința dela 19 Februaru a Camerei deputaților din Pesta s'a desbătutū proiectulū guvernului referitorū la împămîntenirea Ciangăilorū din Bucovina și din România, și s'a primitū cu unanimitate. Ciangăii împămîntenii in Banatū vorū fi scutiți până la o vreme de plătierea dării și vorū fi scutiți și de obligămîntulū militarū. Mai multe decet de mii de Ciangăi, dice „Egyetértés,” din România vorū fi împămîntenii in părțile sudice ale Ungariei, cu scopū de a impedece agitațiunile naționaliste. „Trebue s'e-i scăpămū — adauge „Egyetértés,” — din ghiarele popilorū italianī, carū se străduescū a-i valachisa.” Nu scimū, qēu, de se va găsi vr'unū Ciangău, care s'e se întorcă din România ori din Bucovina, după ce sciu ce-au pățitū cei care au avutū nenorocirea s'e-și părăsescă vatra lorū și s'e vină in țera unghurescă.

„Ellenzék,” se supără focū și strigă ca unū rabiātū, că ce stări asiatice suntū in Ungaria, că pe linia feratā Deesū-Betleanū se află și inscripțiuni romănesci, ca Bătianu, Reteagū, Cristurū, Coldeu, Betleanū. „Ce ordine e acestă și unde ne va duce ea? Inscriptiunile romănesci n'au locū in Unguri, ci acolo unde este țera mămăli-

gei și a ciorbei (supai) de borșū,” sferșesce „Ellenzék” — Ce dracu, a nebunitū cu totulū „Ellenzék.”

Din Reșița se comunică scirea, că Marți in 9 Februaru acolo au trebuitū s'e se închidă tōte scōlele din cauza morbului difteritei (anghina) care gresēzā acolo in mēsurā mare.

„Ellenzék” rōgă femeile maghiare din Ardelū, ca s'e facā propagandā in tōte orașele pentru serbarea „măreței zile de 15 Martie,” și cu acestă ocașiune s'e facā colectă pentru „Kulturegylet” intru „odihna eroilorū maghiari din 1848.” — Asta'i asta, nu'i e atātū de serbare, cātū de bani, batā-lū pārdalniculū pe „nāsdra-vanulū” din Clușiu.

Ni se scrie din Blașiu, cu data 20 Febr. a. c.: Onori D-le Redactorū! Cetindū in Nro. 30 alū prețuitulu. d-vōstre qiarū succesulū strălucitū alū petrecerei studenților sēraci, arangiatā la 11 Febr. a. c., nu potū a nu aminti că consimțū cu d-lū corespondinte „Amiculū” intru tōte, afarā de una, pe care nu sciu cu voiā sēu fără voiā sa a făcut'o cānd a publicat'o, Eu ca unulū ce prea bine cunoscū publiculū din locū și din giurū, precum și balulū studenților sēraci de mai mulți ani, qicū că o așa frumoșā cununā de dame și comișore precum și bărbai și junī tineri încă nu sciu s'fi participatū in așa mare numărū la petrecerea aminitā; nu aflai locū, ba cei mai multū, potū s'e qicū că jumētate publiculū a statū in picioare, din lipsa locului, mai rōptea intrēgā. Cu părere de rēu insē intrebū pe d-lū coresp. „Amiculū” că după ce a amintitū in publicū frumoșā cununā de dame și domnișore, carū au participatū la petrecerea din 11 Febr. a. c. ar fi trebuitū s'e fiā mai preautū, și decā nu cunōsce încă publiculū din locū, cu deosebire secululū frumoșū, baremī s'e nu fi lāsātū a fi sedusū de unii, pentru că acolo unde e vorba de petrecere romănescā și unde inima romānā intr'o formā batē, se scie atātū d. coresp. „Amiculū,” cātū și alții asemenea dēnsului, că publicandū succesulū petrecerilorū s'e nu ficā nicī odatā separatismū de persōne, și chiarū in frumoșā cununā de dame, pentru că o cununā de flori n' s'e pōte face numai din vioarele ei e d' lipsā și de cātē unū trandafirū. Așader trebue s'e scie D-lū Coresp. că in cununa de dame din locū și jurū mai suntū încă sinabile dame pentru care încă in 4 șire ar fi avutu locū, cu atātū mai vērtoșū, căci chiarū au meritātū multū s'e aminti și atuncī de bunā samā arū fi fostū cununa nai strălucitā. Decumva D-lū coresp. „Amiculū” voiesce ași repara greșela ilū rogū s'e nu intārđie a-și cerescusā dela secululū frumoșū. — „Unū participante”

„Egyetértés” află, că cu ocașiunea visitei principe-lui Nichița din Muntenegrū in Petersburg, ministrulū afacerilorū străine Giers a atū unū prānqū de galā in onōrea lui și l'a salutātū și bineventātū, ca pe fiitorulū rege alū Balcanului. „Ca uū visū are s'e trecā,” adaugā „Egyetértés.”

„Ellenzék” publicā unū articlu sub titlulū „A me-zōség elolāhosodāsa” (Valachisarea Cāmpiei) și dice, că nenumērate familii nobile maghiare s'au valachisatū (?) in mijloculū devastatorilorū și potopului valachū. „In tōte satele din Cāmpia suntū mai multe familii maghiare, dice „Ellenzék,” carū sub influța preoților valachi și-au perdutū caracterulū lorū naționalū. Salutāmū cu bucuriā inființarea „Kulturegyletulū,” a cārui menire este, ca prin inființarea d' scōle maghiare s'e recāștīge Maghiarū valachisatū. Atragemū totodatā atențiunea bravi-

lorū conducătorū ai „Kulturegyletulū,” ca mai intāi in Cāmpia s'e-și inaugureze activitatea.” — Noi atragemū atențiunea institutului din Sibiu, ca s'e-și incēpā in Clușiu activitatea, mai intēiū cu „Ellenzék.”

„Producțiunea musicală-declamatoricā” impreunātā cu danțū, in favorulū „Reuniunei femeilorū romāne pentru ajutorarea vēduvelorū sērace din Brașovū și Săcele” se va da Sāmbātā in 15 (27) Februaru in sala hotelului „internaționalū” din Cernatū (Sēcele) cu următorulū programū: 1. Discursū ocașionalū. 2. Moldova in anulū 1857, poesie de V. Alesandri. Declamațiune. 3. a) „Idila romāntā de I. Capelleandū. b) „Hora dela Jiu” de Gr. Gabrielescu, canto cu acompaniamētū de pianū. 4. a) „Hora Ghiropai,” de A. Ferlendis. b) „Nunta țrānescā,” de Louis Wiest. c) „Asaltulū Plevnei,” de Louis Wiest. d) „Hora Plōia sēu Garofița,” de A. Berdescu, piano solo. 5. „Cānteculū haiducului,” canto solo. 6. „Omulū frumoșū,” poesie de Andr. Mureșianu. Declamațiune. 7. „Visulū lui Stefanū celū Mare,” poesie de D. Bolinteanu. Declamațiune. 8. „Fluerū.” 9. „Collection pour deux Violons,” de J. Kuffner. 10. — — — — — ? 11. „O călătorie prin țerile romāne,” de D. Hinke piano solo. Prețurile: loculū I. 70 cr., loculū II. 60 cr., locū de statū 40 cr. Bilete se potū procura la librāria d-lui N. Ciurcu in Brașovū, in Săcele la cassā dela orele 4 p. m. Inceputulū la 7 ore sēra.

Societatea „Lumina” din Bucuresci pentru cultura Romānilorū din Peninsula Balcanicā. — Suntū rugați d-nii membrii ai acestei societāți, din capitalā și județe, a trimite d-lui Apostolū Theodorianu, direcțiunea telegrafo-postalā, cuvenita cotisațiā in mandatū postalū, după care li se vor trimite chitanțe din condica a souche. Totū de odatā suntū rugați a trimite și adresele d-lorū, pentru a putea s'e fie puși in cunoscința despre lucrările societāței. Presidentū, Gr. H. Grandea Secretarū Lăzărescu Lecante.

In Chioggia, Italia meridionalā, in qilele trecute s'a ivitū colera; 5 băieți au și muritū.

O mare nenorocire s'a intēmplatū in Rusia de vestū in qilele trecute. Trenulū, care venia din Petersburg spre Varșovia, a alunecatū, locomotiva și tōte vagōnele s'au ruptū, 32 6meni au muritū, ēr 14 s'au rānitū greu

In Edinburg se va deschide in luna lui Maiū, in prezența reginei Victoria, imosanta esposițiā internaționalā.

Șovinismul național.

München, 16 Februaru.

O s'e numimū și noi veaculū acesta, veaculū naționalitățilorū. Fiecare cautā s'e-și ingrādēscā casa, s'e tragā unū cercū da ferū ori de oțelū in jurulū moravurilorū, obiceiurilorū și limbei sale. Lucrulū celū mai trebuinciosū e străinū, e datū afarā cu disprețū! Limbile se purificā. In publicū, pe tribunā, in presā, in Parlamentū, ori incātrāu te invērtescū aūdi vorbindū cu mare entusiasmulū de naționalitate, naționalū și antinaționalū; de naționalizare și de desnaționalizare, de industriā naționalā, de fabricā naționalā, de ciobote naționale, de croitori naționali, de apē, spirturi, alcoolū, sāpunū și frānghii naționale. Celei mai micī secături se imprimā tiparulū naționalū, vāpseua naționalā, ba unii mergū in orbenia lorū așa de departe incātū nu voescū s'e știe de

FOILETONU.

Din archiva orașului Brașov.

„istoria unei țeri sēu și numai a unū orașū, pentru a putē presenta o iconā „nobilă” a trecutului lorū, se cerū o mulțime de fāte de cea mai deosebitā naturā. Nu este de ajunsū înșirarea evenimentelorū esteriore, pomenirea numelorū mai de frunte și constatarea orī cātū de amēnunțitā a timpului in care s'au petrecutū deosebitele intēmplări. Acestea formēzā numai scheletulū, numai conturile tabloului, e voimū a infāțișa. Decā voimū insē, ca tabloulū celū alcătuitū s'e fiā in adevērū plinū de viētā, trebue s'e avemū la îndemānā datele necesare despre totū ce constiue viēta unui poporū, unui statū, unui ținutū sēu a unū orașū. Trebue s'e cunōsemū deosebitele obiceiuri ale timpului respectivū, deosebitele intocmiri administrative și judecătorești, modulū cum se făcea negoțulū și in care se cultivau artele și sciințele. cu unū cuvēntū s'ie notele caracteristice, din care putemū deduce graulū mai mare sēu mai micū de culturā, la care a ajunsū regiune, unū poporū sēu și numai o localitate in timpulū, despre care voimū a tracta.

De aceea suntū de mare „insemnătate isvōrele, de orī-și-ce iaturā ar fi ele, din care putemū scōte informa-

țiuni de felulū celorū din urmi, căci după cum amū qisū, fără aceste informațiuni orī-și-ce lucrare istoricā este sēcā, fără viētā. Din nenorocire insē, nu pretutindenea s'au păstrātū asemenea late prețioșe. De multe ori suntemū constrinși a ne mulțāmī, chiar și cu privire la țeri intregi pentru restimpuri de sute de ani, numai cu nisce sarbede informațiuni cronologice sēu personale și s'e renunțāmū pentru totdeina la infāțișarea unui tablou cu colorī vii, a unui tablou, care s'e potā avē atragere față cu orī și ce omū dēritorū a cunōsce viața din trecutū.

La noi, in părțile rēsăriene ale Europei, cu deosebire orașele sāsesci se distingū prin bogatulū materialū istoricū de diferitā naturā, ce s'a păstrātū in arhivele lorū. Compatrioții noștri Sasi, aflāndu-se la venirea lorū in părțile acestea pe o trēptā de culturā mai inaltā decātū celelalte populațiuni din patriā și decātū populațiunile din impregiurime, au ingrijitū din timpuri forte vechi, ca deosebitele date de interesū comunū s'e nu se pērdā, ci s'e se păstreze cu sfințeniā, ca astfelū mai tārđiu s'e servescā nepoțilorū și strēnepoțilorū ca oglindā viā despre traiulū de odinōrā. In chipulū acesta din arhivele orașelorū sāsesci ardelene s'au scosū, și de bunā sēmā se vorū mai scōte încă, comori prețioșe istorice, care aruncā o mulțime de luminī nu numai asupra trecutului populațiunei sāsesci, ci asupra vremilorū

bētrāne a tuturorū populațiunilorū din patriā, precum și a țerilorū din impregiurime.

O astfelū de comorā istoricā s'a datū la ivelā in sēptēmānile din urmā in orașulū nostru intr'o carte voluminosā (769 pag. octavū mare) intitulatā: *Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt in Siebenbürgen* (Isvōre pentru istoria cetāții Brașovū in Transilvania.)

Acestā importantā publicațiune s'a făcutū in urma unei moțiuni a d-lui Dr. Eugen v. Trauschenfels din 1 Maiu 1876, prin care reprezentanța comunalā a orașului Brașovū a fostū indemnātā, s'e ingrijescā pentru sistemisarea și scōtorea la luminā a bogatului materialū istoricū aflătorū in archiva orașului, la diferite corporațiuni și la mai mulți particulari brașoveni, ca astfelū la timpulū sēu s'e se pōtā scrie istoria Brașovului și a țerei Bārsei intr'unū modū demnū și corēspondētorū gradului, la care a ajunsū sciința istoricā modernā. Reprezentanța comunalā, apreciāndū părerile d-lui Trauschenfels și totodatā incurajatā fiindū și de cātrā vredniculū episcopū sāsescū Dr. G. D. Teutsch printr'o hārtiā a sa din 31 Oct. 1877, hotāri mai antēiu in Maiu 1878 regularea arhivei orașenesci și apoi in Februaru 1880 publicarea materialului istoricū aflătorū in acestā archivā, precum și a altorū isvōre privitoare la istoria Brașovului și a ținutului sēu de odinōrā

Cu descifrarea și studiarea deosebitelorū monumente paleografice se însărcinā de bucāvoia o comisiune alcătuitā din mai mulți domni profesori dela gimnasiulū lateranū de aici impreunā cu archivarulū orașului d-lū F. Stenner. Acestā zelōsā comisiune își dete tōtā silința și ast-

descoperiri științifice, de invenții moderne, de arte, numai și numai fiind-că sunt străine. Operile lui Wagner nu pot fi reprezentate la Paris pentru că prin reprezentarea lor s'ar lovi simțul național, patriotismul Francezilor; Saens nu poate debuta în Germania fiindcă e Francez. Din fabricile rusești sunt concediați lucrătorii germani, fiindcă sunt germani și așa mai departe.

În acestă vreme, se pare că generațiunea ce pășese deja spre mormânt, mică și mare au aceeași țintă și zelul lor, se-lu numim totu național, cei mici latră ca câinii la lună, ér cei mari robesc, apăsesc și își întăresc naționalitatea lor. Stégul germană fălăe în Camerun; cel francez în Tonking. Steagul engleză fălăie în Egipt; cel italian în Suakim. Și acestă mără al discordiei, cestiunea naționalităților, a datu nascere la o mulțime de motive ridicole și la un șovinism îngrozitor. De aci o luptă s'a încins între popore, o luptă serioasă pe viață și pe mörte, un rebelu naționalităților. De pe câmpul acestui gen de luptă citim zilnic buletinele publicate prin presă, broșuri, volume, pamflete, discursuri și rămăneam muți, uimiți și puși pe gânduri. Pretutindenea ruină, devastare, robie, impilare, surghiumul și chiar mörtea! Am făcut un singur pas: Ne e rușine să ne omorim pentru minciună religioasă, ne strivim unu pe altu pentru naționalitate. Armele-să mai fine, mai ascuțite, rezultatul mai sigur și mai fericit. Unde ne va duce?

De multă voiam să vă scriu câteva rânduri asupra traiului politic german, asupra moravurilor și culturii de aci, dér privilegiu mi-a lipsit. De astă dată d-rul Rohmeder, Rectorul școlii comerciale și membru în corpul didactic m'a scăpat din încurcătura. În »Schrannenpavillon« dela nord, d-sa ținu în sera de 11 Februarie s. n. o conferință asupra Sasilor din Transilvania. Subiectul părăndu-mi prea interesant, presimțind că va fi vorba și de Români, nu întârșaiu a mă duce și eu acolo. Singura schițare a conferinței ne pöte da o idee destul de lămurită despre ceea ce vrea să dică politică, șovinism.

Sala cea mare era iluminată cu lumină electrică. Publicul fôrte numeros, din tôte straturile sociale. Nu mai aveai loc unde să stai. Munchinesii se grăbiră să vină în număr cât se pöte de mai mare, deoarece era vorba de Nemți, de viața germană, de familia teutonă stabilită în Transilvania. În tundu săli se vedeau charta imperiului dualist, charta Transilvaniei, câte-va fotografii, represintându mai multe tipuri de ale Românilor, Sasilor, Ungurilor și de ale Țiganilor. Scene din viața socială a acesteia. La orele 7¹/₂, oratorul suindu-se la tribună, încep cam astfel:

În vécul acesta, omul merge să-și caute norocul, nouă isvöre de bogății în locuri depărtate și necunoscute. Colonii nouă se fundeză, părți necunoscute din Africa devin poporate, europenii înprăștie cultură printre sălbaticii, îi deșeptă; ar fi o nedreptate mare din partea noastră dacă în aceste timpuri, când patria noastră este mare, când frații noștri își întind corturile în ținuturile cele mai depărtate, se uităm și se nu vorbim de una dintre cele mai vechi și mai frumoase colonii germane, de Sasii din Transilvania, cari și-au părăsit dulcea lor patrie-mamă chemați fiind de un rege Ungur spre a înprăștia lumina printre supușii săi sălbatici, ale imprima caracterul cel bland al Germanilor, frumoșele noastre moravuri și obiceiuri!

Conferențiarul arată apoi mai departe, că Transilvania se mărginesce cu Ungaria, Valachia și Moldova....

(România e necunoscută aproape, de Români se vorbește ca de Turci, asiatici, dér despre asta altă dată.) Este bogată în cariere; păduri frumoșe și întinse o străbat; vărfurile Carpaților se sörut cu norii; riuri cristaline șerpuesc prin văile ei; prin liveți păsările dau concerturi; e bogată în isvöre de ape minerale; prin întunecoșele poduri, în care toporul nu și-a găsit încă calea, căprioara saltă ușor. Ursul, lupul, vulpea... le înfrumusează. O climă sănătoasă, o țără imbelșugată în tôte, câmpiile ridu... un rău! Și acestă raiu pămăntescă ore cui se cuvine de drept, dacă nu Sasilor? Într'adeveru, după numărul locuitorilor ei sunt în alu patrula rând, dér cine a prefăcută acestă pustietate de odinioară în o țără locuibilă, de și-se umple acum inima de bucurie când trec prin încântătoarele sale sate și orașe? Sasii au brezdatu pământul, au făcutu drumurile, au înălțat bisericele, au adus lumină, au făcutu totul. Transilvania e a lor și pe nedrept ei suferă jugul străin. Valahii, ce e drept, formeză majoritatea populațiunii, peste 2 milioane, dér ei sunt și cei mai incuți din acestă țără!

Sunt atăt de curățele casele Sasilor văruite în alb, portul lor atăt de frumos, femeile atăt de răpitoare și totul formeză un contrast așa de mare cu Români, Maghiarii și Țiganii de acolo! Mândri trebuie să fie Germanii de frații lor din Transilvania. Cu o răbdare de feră, c'unu spirit de întreprindere ce te uimesce, cu curagiul propriu numai rasei noastre (așa ficu șovinismul și turor popörelor și numai scim pe cine să credem!) ei au luptat contra tuturor greutăților, contra tuturor pedicelor ce le-au întâmpinat în noua lor Patriă. Mândri trebuie să fim de densii, căci cu tôte asuprirea barbare din partea Ungurilor, cu tôte sistemele de maghiarizare ale descendenților lui Atila, ei tot și-au păstrat întru cât-va limba și vorbindu cu densii recunosc încă atăt de bine dialectul saconu! Sângele lor e curat; Sasii și-au conservat naționalitatea, nu s'au amestecat cu celelalte popore de acolo și acela dintre densii, care vrea să ia în căsătorie pe o Romăncă, o Ungurică sau o Țigancă e privit ca perdut și i' proscris din comunitate. De asemenea și femeea...

După ce mai făcu apoi istoricul imigrațiunii Sasilor în Transilvania, după ce mai citi câte-va legende și basme, cari dovedesc până la evidență, că ei se trag din viața germană, conferențiarul termină astfel: »Unu popor care are un trecut atăt de vechiu, care, în mijlocul asuprirelor și-a păstrat atăt de bine limba, moravurile... și a luptat cu succes în contra a ori și ce pedice, un astfel de popor trebuie să aibă viață într'insul, nu pöte muri. Germanii vor trăi și Ungurilor le va mai trebui mult timp până când vor putea sfărâma îndărătnicia curagioșilor noștri frați!«

Sala resuna de aplause, se părea că nici nu vor înceta. Publicul încep pe urmă să trecă în revistă tablourile espuse. Am văcut și Români în haine de sărbătoare, Unguri și Țigani. Barbați și femei: Romănce torcându la lână și fuiori, unu ciobănaș cu gluga cea romantică, cu căciula de pele de öie, cu fluerul la gură, lângă elu cănele, tovaröșul său. Pe tablourile, unde erau Români, pe unele era scris »Walachen« pe altele »Rumänen.« Contra așteptării conferențiarului chiar mulți dintre privitorii s'au exprimat pentru Români și rog să nu fiu nici de cum invinövătit de șovinism când voi spune, că și mie mi-a plăcut mai mult fețele romănesc. Nu știu cum se vede că din întâmplare, tipurile romănesc au fost mai bine alese.

Nu voi să mă adăncesc aci în descrierea și cercetarea d'amănuntul a sferei sociale a Românilor din Transilvania, spațiul nu mi permite; voi însă să fac numai câteva întrebări în ceea ce privește starea lor politică. Români formeză majoritatea populațiunii din Transilvania, asta nu o tăgăduesc nici chiar vrămașii cei mai neînduplecați. Pentru ce dér ei sunt atăt de asupriți, limba lor atăt de batjocorită și de prigo-

nită, și Ungurii, cari sunt mai puțin în acestă țără, sunt stăpanii lor? Pentru ce? Potitica o știe. Ea dă naștere la astfel de nedreptăți, șovinismul le susține.

Luăm unu exemplu cu totu străin: Germanii față cu Polonii. Töta lumea știe ce sforțări face Prusia pentru germanizarea Poloniei nemțesc. Posen-ul e colonizat cu Nemți; limba polonă e esclusă din școlile publice; peste 20,000 de Poloni, bărbați și femei, bătrani și tineri, săraci și bogăți, copii, orbi, ciunți au fost fără de nici o milă isgoniți în toulu iernei și se mai isgonesc și acum. Pöru omului se face măciucă la auzul grozăviilor ce s'au făcut cu acești pribegi. Presa s'a alarmat; interpelări s'au dezvoltat în camera prusiană și în parlament. Putkammer ride, Bismark tună. Motivele acestei göne contra șermanilor Poloni, de pe moșia lor, sunt naționale, sunt germane. Măsura e salutară, Bismark e fericit din tôte părțile pe unde există numai o suflare nemțescă.

Și nu urmăresc elu öre o politică curat națională? Dér de ce atunci, când Germanii nu lasă nici un mijloc neîncercat pentru germanizarea Polonilor, ei se plâng contra maghiarizării Sasilor? De ce, când impută Polonilor că formeză Statu în Statu, că nu se asimilează cu Germanii, ei laudă același Statu în Statu al Sasilor din Transilvania și conservarea limbei și a moravurilor nemțesc în mijlocul Ungurilor? De ce când Germanii opresc căsătoriile între Poloni cu scopu de a i stărpi din talpă, ei sunt mândri că Sasii nu se amestecă în căsătorie cu Unguri, Români sau Țigani? De ce? D-șeu știe! Noi spunem, politică șovinistă e de vină, șovinismul național.

Sunt Germanii de pildă în majoritate undeva, atunci ei au un drept asupra acelu ținut fiind, că formeză majoritatea populațiunii; sunt în minoritate, e totu bine, au dreptu prin vechimea lor, pöte prin cultură au introdus lumină... ori mai știu eu ce. (Aste sunt adevărate nu numai pentru Nemți). Celu mare are în tötö-una dreptate, cu alte cuvinte. O scim asta; o are, că și-o face singur.

Germanii sunt huiduiți în camera boemiană; Polonii sunt huiduiți în parlamentu german; Ungurii în Viena, Austriei în Pesta. Bismarck e gade în Polonia și D-șeu în Germania, Starcevic e martir în Praga și unu individ primejdios Statului în Pesta! Motivele? Hm... național! Noi dicem șoviniști.

Cei mici își apără moșia, cei mari ridu de sforțările neputincioșilor!

Și-au perdut mințile, policastria. Lumea e amestecată, nu mai știe ce face. Fiecare impută altuia greșela sa proprie. Maghiarii caută ca romanismul să se disolve în maghiarism; Germanii, polonismul în germanism; Rusia, germanismul în slavism... unu balamuc în capul patrioților. Naționalitățile se luptă. Lupta e îngrozitoare. Șovinismul o causează, omenirea o plătesce!

Îmi aduc aminte de o istorică rusescă. Unu om din popor ceru o audiență principelui Barnauloff, cresus cunoscut, aristocrat, funcționar înalt, și reprezentant alu guvernului. »Escelență«, dize nenorocitul, »Vă bucurați de unu nume atăt de mare și investiți unu post atăt de înalt; în puterea d-vöstră stă să-mi îndulciți sörtea«. Principele dreptu răspunsu chiamă pe servitorul său și i porunci:

Desbracă la momentu pe omul acesta de cococ și ia-lu, țilu dăruiesc!

Cam astfel e rolul celor mici față cu cei mari (Romănul)

Telegramă part. a »Gaz. Trans.«

VIENA, 22 Februarie. *Balul română a reușit splendidu.* Deschiderea s'a făcut prin »Hora« dedicată protectorului Archiduce Rainer de cavalerul Bruckenthal. Prezenți au fost Archiducele Rainer cu adjutantul br. de Vaux, Ducii Filip și Ferdinand de Coburg-Gotha, ministrii Pino, Dunajewsky, Zimalkowsky, Kallay, patronesele, notabilități, contele Khevenhüller, Dumba și alți deputați, ambasadori ș. a.

SCRİ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu »Gaz. Trans.«)

PESTA, 22 Februarie: — În conferința de eri a partidei liberale, ministrul-președinte Tisza a declarat că guvernul va lăsa să cadă acei paragrafi, cari exprimă ingerința fișpanilor asupra judecătorilor. Partida a primitu declarațiunea cu aplause.

BELGRADU, 22 Februarie. — Reprezentanții puterilor au propus, la inițiativa Angliei ca Serbia să abstea dela încheierea tractatului de comerț în același timp cu tractatul de pace; din contra puterile voru lucra într'acolo, ca protocolul păcii să conțină pasagiul, care să oblige pe amândou părțile a pași la încheierea tractatului de comerț, îndată după încheierea păcii.

PETERSBURGU, 22 Februarie. — Diarul »Swiet« publică unu manifest alu lui Petru Carageorgevic, datat din Geneva, în care *pretențiunea Serbiei provöcă pe Serbi a răsturna domnia actuală.*

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

felu în câteva vreme și descifră o bună parte din hărțile sie-și incredințate, așa că la începutul acestui anu fi în stare a da la ivel sub redacțiunea d-lui profesor Fr. Herfurth volumul mai sus amintit, care cuprinde deosebita *socotelă ale orașului și ale castelului din Brană din anii 1503—1526* împreună cu unu indice alfabetic al numelor de persoane și de localități, ce vin înainte în socotelile, despre care e vorba, și a unui glosar al cuvintelor mai ciudate din latinésca medievală și din săcesca vechiă a teaturilor, lucratu de d-lu profesor Julius Gross.

Socotelile în cestiune,—ca să trecem acum la cuprinsul publicațiunii, despre care tractăm — sunt deosebită natură. Sunt socotel din registrul vigesimal al cetății Brașovului (Registrum vigesimale almae civitatis Braschoviensis,) socotelile castelanilor din Brană*) (Registrum proventuum et expensarum castri Törsch.) socotelile datornicilor cetății (Registrum debitorum civitatis), socotelile procuratorilor (Schaffner-Rechnung) și ale judeilor (?) orașului (Stadtrannen-Rechnung.)

Deși nu am putut urmări până acum decât numai prima jumătate a acestor socotel, totu pot afirma că informațiunile ce se pot scöte dintr'ensele sunt de cea mai mare însemnătate.

*) Însemnămi aci, că castelului dela Brană erau supuse satele: Bacfalu, Turcheș, Cernat, Satu-lungu, Zizin, Tärlungen, Purcăreni, Avata și Crisbav (În registrul: Badschfalw, To-kessfalw, Scharnat, Langendorff, Seysson, Tatrangh, Purkeretz, Appacia și Crispah seu Kripspach.)

Mai înainte în privința relațiilor comerciale ale Brașovului și ținuturilor din împrejurime, relativ la primele decenii ale vécului alu XVI-lea, își pöte câștiga cineva o cunoștință aproape desevșită. Acesta cu deosebire din registrul vigesimal, în care se însemna vama primită pentru deosebitii articuli de negoț aduși în Brașov și duși din Brașov. Ca vamă se lua a două-șecă parte din prețulu lucrului de vëndare (pars vigesima) și de aci numirea de registru vigesimal.

Din acest registru se pöte vedé lămurit, că precum în zilele noastre, totu astfel și pe la anul 1500 negoțulu principalu ilu purta Brașovul cu Muntenia (Transalpină) și cu Moldova (Moldavia.) Relațiunile comerciale între aceste dou țări însă și între Brașov și s'au schimbatu fôrte mult. Pe timpul, despre care vorbim, se aduceau din Muntenia și din Moldova încöce, pe lângă produsele brute indigene ca d. e. vite, pumce, piei, cöră, lână etc., deosebite mărfuri levantine (nume astăzi coloniale) necesare, ca d. e. piperu, ghimberu, orezu, tămăia ș. a. Mai departe se aduceau felu de felu de stoffe de mătase, de fir și de bambac, tapete, caftane, șaluri, bröne, șele turcesci și alte lucruri de acest fel. Din Brașov se duceau în Muntenia cu deosebire postavu lucratu aci și străin: din Bergamo, Breslau, Colonia, Weert, Lund, Mecheln, Nürnberg, Verona, Brügge, Spira etc.), cuțite (cultelli Stewrer, din Stiria; cultelli Nwrenberger, din Nürnberg; cultelli Hamburger, din Hamburg.) pëlării, oțel ș. a. Va să dică Români din Muntenia și Moldova pe timpul acela făceau unu negoț de tranșit fôrte însemnat.

(Va urma.)

Cursul la bursa de Viena

din 19 Februarie st. n. 1886.

Rentă de aur 4%	103 25	Bonuri croato-slavone	103 75
Rentă de hârtie 5%	94 35	Despăgubire p. dijma de vin ungh.	99.25
Imprumutul căilor ferate ungare	152.75	Imprumutul cu premiu ungh.	118 75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungh. (1-ma emisiune)	99.80	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	123.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungh. (2-a emisiune)	126 75	Renta de hârtie austriacă	84.45
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungh. (3-a emisiune)	114.—	Renta de arg. austr.	84.05
Bonuri rurale ungare	104 50	Renta de aur austr.	113 45
Bonuri cu cl. de sortare	104 50	Losurile din 1860	140 25
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	104 25	Acțiunile băncel austro-ungare	873 —
Bonuri cu cl. de sortare	104 25	Act. băncel de credit ungh.	309.75
Bonuri rurale transilvane	104 50	Act. băncel de credit austr.	301.10
		Argintul — Galbini	—
		impărătesci	5.96
		Napoleon-d'or	10.032
		Mărci 100 imp. germ.	61.85
		Londra 10 Livres sterlinge	126.40

Bursa de București.

Cota oficială dela 5 Februarie, st. v. 1886.

Renta română (5%)	89—	90—
Renta rom. amort. (5%)	94 1/4	96 1/2
convert. (6%)	87—	87 1/2
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	30—	32—
Credit fonc. rural (7%)	102 1/2	102 1/4
" " (5%)	85 1/2	86 3/4
" " urban (7%)	97—	97 1/2
" " (6%)	90—	97—
" " (5%)	82—	83 3/4
Banca națională a României 500 Lei	1110	1120
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
" " Națională	—	—
Aur contra bilete de bancă	16.—	16 1/4
Bancnote austriace contra aur.	2.01	2.04

Câștig rentabil!

Persoane din orice clasă statornice, cari ar dori să se ocupe cu vânzarea în rate a losurilor de Stat și cu prime autorizate prin lege. se angajază cu condițiuni foarte bune o casă de bancă de primul rang din Budapesta; pe lângă puțină activitate se poate aștepta la

UNŪ PROFITŪ
 lunar de fl. 100 până 200.
 Ofertele cu arătarea ocupațiunei de până acuma sunt a se adresa: 5—6 Dum
La Rudolf Mosse, Wien, sub „J. 1150“.
 Corespondențe numai în limba germană.
PROFITŪ RENTABILŪ!

Pe lună fl. 100—200 de câștigat.

Nro. 515, 1886.

Publicațiune!

În sensul ordinațiunei înaltului ministeriu reg. ungh. de interne ddo 24 Noemvrie 1885 Nro. 62,693/VII. 1885; în sensul art. de lege XXI. din 1848 și în sensul ordinațiunei înaltului ministeriu reg. ungh. de interne ddo 6 Iulie 1874 Nro. 26,559 se aduce spre cunoștință generală, cumcă se interzice cu tătă strictetea purtarea sub orice feliu de pretext a insigniilor streine, precum: steaguri etc. etc., concedându-se prin urmare numai folosirea stindardului național ungh. și insigniilor imperiale unguresci.

Contrafăptuitorii se pedepsesc în sensul amintitei ordinațiunii cu un arest până la 15 zile și cu o pedeapsa banală până la 100 fl. v. a.

Brașov, în 17 Februarie 1886.

2—3

Căpitanatul orașenesc.

AVISU.

Subsemnatul recomandă on. p. t. publică carne proșpetă și oftină:

de Vită à 34 cr. K. — de Porc à 34 cr. K.

Nicolae Orgidan

în brândărie, alături cu birtul: „Gaura dulce“ (Nr. 231).

2—3

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.
 Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Pentru repetiri de 3—4 ori	10%
" " " 5—8 "	15%
" " " 9—11 "	20%
" " " 12—15 "	30%
" " " 16—20 "	40%
Dela 20 de repetiri în sus	50%

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facu învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Avis d-loru abonati!

De ore ce multe din adresele, ce domnii abonați le însemnă pe cuponul mandatelor postale, séu că nu sunt destul de esacte, séu că nu se pot bine descifra, rugăm pe acei D-ni prenumerați, a căroru adresă nu ar corăspunde, ca să binevoiască a ne face câtu mai curându cunoscută îndreptarea dorită și a scrie adresa câtu se póte mai lămurit.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.“

7-20

CANCELARIA NEGRUTIU

in Gherla.-Szamosujvár

deschide abonamentu pe anul 1886 la:

„AMICULŪ FAMILIEI.“ Revistă beletristică și enciclopedică-literară — cu ilustrațiuni. Va eși în 1-a și 16-a și a luni în numer-câte 2—3 côle; și va publica poesii, romanuri, romane, schițe, piese teatrale, studii sociali, articlii științifici, amei nunte de instrucțiune și distracțiune ș. a. Prețulu de abonamentu pe anul întregu e 4 fl. — pentru România 10 franci — l. n. plătibil și în bilete de bancă și în timbre postal.

„PREOTULŪ ROMANŪ.“ Revistă bisericescă, scolastică și literară. Va eși în broșuri lunare câte de 2 1/4 — 3 1/4 côle; și va pu-blica articlii din sfera tuturor științelor teologice și între acestia mulțime de predice pe dumineci, serbători și diverse oca-siuni. — mai departe studii pedagogice-didactice și științifice-literare. — Prețulu de abonamentu pe anul întregu e 4 fl. — pentru Ro-mânia 10 franci — lei noi, plătibil și în bilete de bancă și în timbre postal.

— Abonații voru primi unele premii de valóre și și voru puté procura cu prețuri fórte reduse tóte opurile din edițiunea nóstră. —

COLECTANȚII PRIMESCU GRATIS TOT AL PATRULEA ESEMPLARIU.

Totú acolo au apărutú și se aflú de vânđare:

Biblioteca Săteanului Român. Cartea I, II. III. IV. cuprindú materii fórte interesante și amuzante. Prețulu la tóte patru 1 fl. — câte una deosebú 30 cr. Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume în 8[XII]. 1884, în limba maghiară și în 25[II]. 1885 în limba italiană prin Vincentiu Nicora prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețulu 15 cr.

Collecta de Recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă, pentru economi, industriași și comercianți. Prețulu 50 cr.

Apologie. Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincai. Prețulu 30 cr. Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere invederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silasi. Broșura I. II. Prețulu fiecăreia e 40 cr. — Ambele împreună 70 cr. Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unú volu-mú de 192 pagine cuprindé, 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redusú (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr. Ifigenia în Tau-ria. Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr. Branda séu Nunta fatală. Schițe din emigrarea lui Dragoșiu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr. Elú trebuie să se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulu 25 cr. Hermanú și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinú Morariu. Prețulu 50 cr.

Economia pentru scótele popor. de T. Rosiu. Ed. II. Prețulu 30 cr. Petulantulú. Comediă în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioanú St. Șuluțiu. Prețulu 30 cr. Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertațiuni, epitafia ș. a. Prețulu 50 cr. Tesaurulú dela Petrósa séu Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologicú de Dionisiu O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Indreptar teoretic și practic pentru învățământulú intuitivú în folosulú elevilorú normali (preparandiali), a învățato-rilorú și a altorú bărbați de scólă, de V. Gr. Borgovanu, prof. preparandialú. Prețulu 1 fl. 70 cr.

Miculú mărăgăritarú sufletescú. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumosú ilustrată pentru pruncii scolarí de ambe sexele. Cu aprobarea jurisdicțiunei sup. bisericesci. Prețulu unui esempl. broșuratú e 15 cr., — legatú 22 cr., legatú în pânză 26 cr. — 50 de esempl. broșurate costau 6 fl., — legate 9 fl., legate în pânză 12 fl. — 100 esempl. broșurate 10 fl., — legate 17 fl. legate în pânză 22 fl. Cărticică de Rugăciuni și Cântări pentru pruncii scolarí de ambe sexele. Cu mai multe icóne frumoșe. Prețulu unui esemplarú trimisú franco e 10 cr., 50 esemplare costau 3 fl.; 100 esemplare 5 fl. v. a.

Visulú prea sântei vergure Maria a Născătoarei de Dumneđu urmatú de mai multe Rugăciuni frumoșe. Cu mai multe icóne fru-móșe. Prețulu unui esemplarú trimisú franco e 10 cr. 50 esemplare costau 3 fl.; 100 esemplare 5 fl. v. a.

— Manualú de Gramatica limbei române pentru scótele poporali în trei cursuri de Maximú Popú profesorú la gimnasiulú din Năséudú. Prețulu 30 cr. —